

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTRKA

MĚSÍČNÍ BULLETIN

2022

Energetika > EU 11

Z obsahu:

- Mechanismus korekce trhu
- Urychlení zavádění OZE
- Polský jaderný program

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

s blížícím se nástupem zimy v době přetrvávající energetické krize se země Evropské unie snaží bojovat všemi možnými prostředky proti pokračující energetické krizi. Jedním z opatření, která tento měsíc představila Evropská komise, je mechanismus korekce trhu. Ten má pomoci snížit volatilitu na evropském trhu s plynem. Členské státy EU se ale v přístupu k zavedení cenového stropu pro plyn dlouhodobě neshodnou a v rámci listopadové mimořádné Rady pro energetiku k dohodě o mechanismu korekce trhu nedošlo. České předsednictví bude nyní usilovat o nalezení kompromisu. Čas na to má do 13. prosince, na kdy se plánuje další mimořádné zasedání Rady pro energetiku. Cílem je dosáhnout dohody ještě před prosincovým zasedáním Evropské rady. Další možností, jak dosáhnout energetické nezávislosti na Rusku, je urychlení výroby energie z obnovitelných zdrojů, které má pomoci snížit závislost Evropy na ruských dodávkách fosilních paliv. Evropská komise proto (v rámci postupu podle čl. 122 SFEU, podle kterého Evropský parlament není zapojen do legislativního procesu) předložila návrh nařízení pro urychlení výroby energie z obnovitelných zdrojů. Otázka řešení bezprecedentní energetické krize je nyní skloňována na všech akcích. Ne jinak tomu bylo i na konferenci uspořádané v souvislosti s blížícím se koncem českého předsednictví. Akce zorganizovaná v listopadu Skupinou ČEZ ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR a Stálým zastoupením ČR při EU se odehrála v Bruselu. Na konferenci vystoupili mimo jiné místopředseda Evropské komise Maroš Šefčovič, český ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela, Skupinu ČEZ v Bruselu zastupoval místopředseda představenstva Pavel Cyrani. Diskutovalo se zde například o důležitosti dalšího rozvoje bateriového průmyslu, který může pomoci dekarbonizovat evropskou ekonomiku. V listopadu se v egyptském Sharm el-Sheikh uskutečnila klimatická konference OSN COP27. Výsledkem složitých jednání, která se výrazně protáhla, je domluva na vzniku fondu pro kompenzace ztrát a škod způsobených změnou klimatu zvláště zranitelným zemím. Návrh konkrétního nastavení fondu nyní vypracuje přechodná pracovní skupina. O jeho finální podobě budou smluvní strany jednat příští rok na COP28 v Dubaji.

Příjemně prožitý advent přeje

Zuzana Krejčířková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.czZuzana Krejčířková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a
bezplatně.

Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Freeimages.com.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

MIMOŘÁDNÁ RADA
PRO ENERGETIKU

MECHANISMUS KOREKCE
TRHU

URYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ
OZE

MIMOŘÁDNÁ RADA PRO ENERGETIKU

Ve čtvrtek 24. listopadu na mimořádné Radě v Bruselu dosáhli ministři odpovědní za energetiku politické dohody o méně kontroverzních prvcích legislativních návrhů zaměřených na solidární opatření k zajištění dodávek plynu a urychlení povolovacích postupů v oblasti obnovitelných zdrojů energie (OZE), ale neshodli se na podobě mechanismu korekce trhu. Formální přijetí celého legislativního balíčku odložili na prosinec.

Nařízení pro posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupů plynu obsahuje pravidla pro společnou poptávku po plynu, dobrovolný společný nákup či vytvoření doplňkového cenového indexu LNG. Více o [návrhu nařízení](#) si můžete přečíst v říjnovém [bulletinu](#) Energetika v EU.

Návrh nařízení původně obsahoval také obecný rámec pro zavedení dočasného mechanismu tržní korekce, který by fungoval jako pojistka proti extrémní volatilitě a nadměrným cenám.

Následně dne 22. listopadu Komise [předložila](#) návrh nařízení, v němž uvádí konkrétní pravidla pro fungování tohoto mechanismu, resp. pro dočasné zastropování ceny plynu.

Členské státy EU se ale v přístupu k zavedení cenového stropu neshodnou. V rámci listopadového zasedání Rada vypustila z nařízení pro posílení solidarity původní ustanovení o uvedeném mechanismu s cílem vyřešit jej samostatně.

Návrh Komise na zastropování cen plynu kritizují obě strany diskuse. Aliance zemí, které cenový strop podporují, je rozhořčená, neboť je přesvědčená, že konstrukce mechanismu v zásadě vylučuje jeho aktivaci. Navržené podmínky pro jeho spuštění totiž nenastaly ani během srpnového prudkého nárůstu cen. Na druhé straně některé skeptické země uvádí, že návrh může ve svém důsledku vést k podkopání finanční stability bloku.

České předsednictví bude nyní usilovat o nalezení kompromisu. Podle dostupných informací by na stole mohla být úroveň cenového stropu nastavená na 150 až 200 eur za MWh (Komise navrhuje 275 eur).

Další mimořádné zasedání Rady pro energetiku se plánuje na 13. prosince s nadějí, že se dohody podaří dosáhnout ještě před zasedáním Evropské rady.

[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE V BRUSELU](#)[FAQ](#)[MIMOŘÁDNÁ RADA
PRO ENERGETIKU](#)[MECHANISMUS KOREKCE
TRHU](#)[URYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ
OZE](#)

MECHANISMUS KOREKCE TRHU

Evropská komise dne 22. listopadu představila mechanismus korekce trhu na ochranu podniků a domácností před nadměrnými výkyvy cen plynu. Pro měsíční deriváty obchodované ve virtuálním uzlu Title Transfer Facility (TTF) navrhuje stanovit cenový strop ve výši 275 eur za MWh.

Cenový strop se má týkat pouze termínovaných kontraktů na následující měsíc. K automatické aktivaci mechanismu by mělo dojít za situace, kdy cena na burze TTF bude po dobu dvou týdnů přesahovat stanovený strop a zároveň spotový index plynu TTF bude vyšší o 58 eur za MWh než referenční cena LNG (na světovém trhu) za deset po sobě jdoucích obchodních dnů. Nákupy derivátů TTF za ceny, které překročí stanovený cenový strop, se tak za stanovených podmínek neuskuteční.

Evropská komise navrhla parametry mechanismu korekce (jehož cílem je snížit volatilitu na evropských trzích s plynem) na žádost většiny členských států EU. Některé státy, včetně Německa a Nizozemska, však

dlouhodobě vystupují proti zavedení cenového stropu. Obávají se zejména možného ohrožení bezpečnosti dodávek či nežádoucího zvýšení poptávky za regulované ceny. Proto Komise navrhuje aplikovat cenový strop pouze na jeden produkt, tj. měsíční kontrakty. Spotový a mimoburzovní trh limitovaný nebude.

Zároveň budou členské státy povinny do dvou týdnů od aktivace mechanismu korekce oznámit Komisi, jaká opatření přijaly ke snížení spotřeby plynu a elektřiny (s výhledem na 15% snížení poptávky po plynu). Se záměrem reagovat na případné další nezamýšlené negativní důsledky cenového stropu navíc Komise specifikuje možnosti okamžité deaktivace mechanismu korekce.

Podle komisařky pro energetiku Kadri Simson se jedná o mechanismus „poslední záchrany“. Nicméně navržené podmínky pro aktivaci mechanismu hodnotí aliance členských zemí podporujících vytvoření cenového stropu jako nedostatečné, neboť v reálu tyto podmínky nenastaly ani během srpnového prudkého **nárůstu cen**.

Komise předložila návrh **nařízení**, kterým zřizuje mechanismus korekce trhu, podle článku 122 SFEU, což umožňuje jeho rychlé přijetí bez zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu. Členské země se na zasedání Rady pro energetiku na podobě cenového stropu **neshodly**. Další mimořádná

Rada je proto plánovaná na 13. prosince .

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

MIMOŘÁDNÁ RADA
PRO ENERGETIKUMECHANISMUS KOREKCE
TRHUURYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ
OZE

URYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ OZE

Evropská komise dne 9. listopadu předložila [návrh nařízení](#), které má za cíl urychlit zavádění výroby energie z obnovitelných zdrojů. Vzhledem k současné energetické krizi je nařízení koncipováno jako dočasné nouzové opatření, které doplňuje probíhající legislativní proces v rámci Zelené dohody (REDIII) a plánu REPowerEU. Navržené je na základě článku 122 SFEU, což umožňuje jeho rychlé přijetí bez zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu. Členské státy dosáhly politické dohody ohledně nastavení těchto pravidel stanovujících maximální lhůty pro udělování povolení na jednání Rady pro energetiku dne 24. listopadu. Formální přijetí nařízení je v této fázi [podmíněno](#) přijetím celého legislativního balíčku nouzových opatření.

Nařízení urychlí navýšení objemu energie z obnovitelných zdrojů, a tím přispěje ke snížení poptávky po fosilních palivech, resp. k ukončení

závislosti na ruských dodávkách.

Členské státy se shodly, že (po dobu platnosti nařízení) budou zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů považována za zařízení instalovaná v převažujícím veřejném zájmu. To umožní, aby se na nové povolovací postupy vztahovalo s okamžitým účinkem zjednodušené posouzení řady povinností v oblasti životního prostředí stanovených v právních předpisech EU. Členské státy doplnily možnost omezit uplatňování těchto ustanovení na určité části svého území, druhy technologií nebo projekty.

Komise v návrhu upřesnila, že pokud by se v rámci konkrétních projektů přijala vhodná zmírňující opatření a provedlo se řádné monitorování, nebylo by usmrcení nebo vyrušování chráněných druhů považováno za úmyslné. Klade tak větší důraz na ochranu celé populace živočišného druhu namísto ochrany jednotlivých živočichů.

Nařízení dále stanoví podmínky pro urychlení povolovacích postupů s ohledem na instalaci solárních zařízení na umělých stavbách, modernizaci elektráren na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a rychlejší zavádění tepelných čerpadel.

Pro solární zařízení na střechách (včetně prostor parkovišť, všech typů hal či jiných umělých staveb) se členské státy dohodly, že délka povolovacích řízení nepřekročí tři měsíce

(oproti lhůtě jednoho měsíce navrhované Komisí). Tato zařízení se budou moci za určitých podmínek odchýlit od požadavku na provedení posouzení vlivů na životní prostředí. Pro malá zařízení, o kapacitě nižší než 50 kW, je zaveden (pro zjednodušení povolovacího procesu) pojem „kladné rozhodnutí vyplývající z nečinnosti správního orgánu“.

S cílem urychlit modernizaci projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie je pro příslušná posouzení vlivu na životní prostředí stanovena maximální lhůta šesti měsíců. Povede-li modernizace ke zvýšení kapacity zařízení pro výrobu elektrické energie až o 15 %, budou připojení k elektrizační soustavě povolena do tří měsíců.

Pro připojování menších tepelných čerpadel, s výkonem nižším než 50 MW, se členské státy shodly na lhůtě jednoho měsíce. Pro určité kategorie tepelných čerpadel je připojení k přenosové nebo distribuční soustavě povoleno po oznámení příslušnému subjektu. Uvedené platí za předpokladu, že nebudou ohroženy zejména bezpečnostní požadavky sítě.

Členské státy se dohodly, že nařízení bude platné po dobu 18 měsíců. Poté Komise přezkoumá, zda je vhodné jeho platnost prodloužit. V zásadě by mělo pokrýt dobu potřebnou k přijetí a provedení [směrnice](#), kterou s cílem urychlit přechod na obnovitelné

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

MIMOŘÁDNÁ RADA
PRO ENERGETIKU

MECHANISMUS KOREKCE
TRHU

URYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ
OZE

zdroje předložila Komise v květnu letošního roku v rámci plánu REPowerEU. Evropský parlament a Rada zároveň v současné době pracují na přijetí revidované směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů (REDIII).

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU**ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ**EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

ENERGETICKÁ CHARTA

NAŘÍZENÍ O SDÍLENÍ
ÚSILÍ

ENERGETICKÁ CHARTA

Rada neposkytla Evropské komisi mandát pro přijetí předběžné dohody o reformě Energetické charty. Evropský parlament vyzval k zahájení koordinovaného vystoupení EU.

Smlouva o energetické chartě (ECT) je mnohostranná mezinárodní dohoda, která se v době svého vzniku (na počátku 90. let) zaměřila především na ochranu zahraničních investic a mechanismy pro řešení sporů mezi smluvními stranami. Umožňuje mezinárodním investorům žalovat státy za zmaření jejich investic v důsledku změn politiky.

V době transformace odvětví energetiky ale vládám hrozí riziko miliardových kompenzací v důsledku přechodu na čistší zdroje energie, což je může odrazovat od ambiciózních klimatických rozhodnutí. Smluvní strany se proto rozhodly přizpůsobit ECT aktuálním požadavkům. Jednání o její modernizaci byla zahájena v červenci 2020. Jménem Evropské unie jednání vede na základě mandátu udělovaného Radou Evropská komise.

V červnu letošního roku byla po několikaletém úsilí **uzavřena** předběžná dohoda o reformě ECT, přičemž její přijetí je podmíněno souhlasem 53 smluvních stran (tzv. tichý

postup, kdy žádná ze stran nevznesla námitku). Na evropské straně je nutný souhlas Rady (členských států) a Evropského parlamentu.

Modernizovaná smlouva by na základě předběžné dohody umožnila nadále neposkytovat ochranu novým investicím do fosilních paliv. U stávajících investic do fosilních paliv by právní ochrana skončila po 10 letech od vstupu revidované smlouvy v platnost.

Pokud se revizi ECT nepodaří vyjednat nebo od této smlouvy bude odstoupeno, budou současné investice do energetiky chráněné po dobu dvaceti let od ukončení smlouvy (čl. 47 odst. 3 ECT).

S argumentem, že ECT je překážkou pro transformaci energetiky, a to i v jejím aktualizovaném znění, oznámilo sedm členských států EU (Lucembursko, Německo, Francie, Španělsko, Polsko, Nizozemsko a Slovinsko) svůj záměr odstoupit od této smlouvy.

Francie, Německo, Nizozemsko a Španělsko nepodpořilo návrh českého předsednictví „nevznést námitky“ v souvislosti s přijetím předběžné dohody a zástupci členských států EU se dosud nedohodli na společném postoji k této mezinárodní dohodě. Rada tak neposkytla Komisi žádný mandát.

Evropský parlament na plenárním zasedání dne 24. listopadu přijal **usnesení**, ve kterém vyzval

Evropskou komisi, aby zahájila koordinovaný odchod EU ze Smlouvy o Energetické chartě, a to s argumentací, že finální text ohledně modernizace ECT není v souladu s Pařížskou dohodou ani s evropským klimatickým právem.

Smluvní strany ECT předběžnou dohodu o její modernizaci dosud nepřijaly. Na žádost Evropské komise byl tento bod stažen z programu konference Energetické charty, která se uskutečnila dne 22. listopadu.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU**ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ**EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

ENERGETICKÁ CHARTA

**NAŘÍZENÍ O SDÍLENÍ
ÚSILÍ**

NAŘÍZENÍ O SDÍLENÍ ÚSILÍ

Rada a Evropský parlament dosáhly dne 8. listopadu prozatímní dohody ohledně stanovení přísnějších cílů pro členské státy v oblasti snižování emisí skleníkových plynů. Návrh na revizi nařízení o sdílení úsilí je součástí balíčku **Fit for 55.**

Nařízení o závazném každoročním snižování emisí členskými státy reguluje odvětví, na která se nevztahuje schéma EU ETS (doprava, zemědělství, sektor budov, nakládání s odpady a využívání půdy a lesnictví). Tato odvětví souhrnně produkují zhruba 60 % emisí skleníkových plynů EU.

Vyjednávači Rady a Evropského parlamentu se dohodli na zpřísnění evropského cíle snížení emisí v odvětvích mimo EU ETS. Konkrétně tyto sektory budou muset do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů o 40 % v porovnání s rokem 2005. Prozatímní dohoda zachovává zvýšené národní cíle, jak je navrhla Evropská komise.

Revize nařízení o sdílení úsilí dále upravuje flexibilitu, kterou mohou členské státy využívat ke splnění svých cílů. Členské státy, jejichž emise byly v roce 2021 nižší než jejich roční emisní přiděly, mohou až 75 % svého přidělu přesunout do dalších let. Pokud jde o další roky,

mohou členské státy využít v následujících letech až 25 % ročního emisního přidělu.

Na druhé straně v období, kdy jsou emise vyšší než přidělený roční limit, mohou členské státy do roku 2025 využít až 7,5 % přidělu z následujícího roku a až 5 % v letech 2026 až 2030. Revidované nařízení rovněž umožňuje nakupovat a prodávat emisní přiděly mezi členskými státy, a to do roku 2025 až do výše 10 % jejich ročního emisního přidělu a do výše 15 % v letech 2026 až 2030.

Vyjednávači Rady a Evropského parlamentu nepřijali návrh Komise na vytvoření dodatečné rezervy, která byla tvořena přesunutím nevyužitých kreditů LULUCF, resp. odstraněním skleníkových plynů nad rámec cílů členských států podle nařízení LULUCF.

Prozatímní dohodu z dialogu musí formálně schválit Rada a Evropský parlament.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

POLSKÝ JADERNÝ
PROGRAMSYSTÉM VLASTNÍCH
ZDROJŮ

POLSKÝ JADERNÝ PROGRAM

Polská Rada ministrů přijala dne 2. listopadu **usnesení o výstavbě jaderných elektráren. Premiér Morawiecki uvedl, že první polský reaktor bude realizován ve spolupráci s americkou společností Westinghouse. Do provozu by měl být uveden v roce 2033. V následujících letech pak mají být zprovozněny další bloky.**

Polský **vládní plán** předpokládá výstavbu celkem šesti jaderných bloků o celkovém instalovaném výkonu 6 až 9 GW. V srpnu letošního roku přijala polská vláda návrh novely zákona o přípravě a realizaci investic v oblasti jaderných energetických zařízení. Hlavním cílem zaváděných legislativních změn je zkrátit dobu realizace. Novela zahrnuje povinnost veřejné správy na odůvodněnou žádost investora bezplatně poskytovat informace související s plněním úkolů realizace stavby. Novela rovněž zavádí možnost dočasného provozu jaderného zařízení v období mezi získáním povolení k uvedení do provozu a vydáním povolení k provozu. Očekává se, že novela zákona vstoupí v platnost do konce letošního roku.

Na základě dohody s USA postaví první jadernou elektrárnu v zemi o předpokládaném výkonu až 3 750 MWe, založenou na technologii AP1000, americký koncern Westinghouse. Výstavba prvního ze tří reaktorů na pobřeží Baltského moře (Choczewo) by měla být zahájena v roce 2026.

Polská vláda rovněž přijme okamžitá opatření k přípravě a realizaci výstavby druhé jaderné elektrárny. Na konci října podepsali vládní představitelé Polska a Jižní Koreje a zástupci energetických společností předběžnou dohodu o spolupráci při výstavbě jaderné elektrárny na jihozápadě Polska (Państwowie). Strany mají v úmyslu společně vypracovat plán rozvoje jaderné elektrárny založený na korejské technologii APR1400, včetně předpokládaného rozpočtu a modelu financování. Kromě toho Polsko dostalo **nabídku** na výstavbu jaderné elektrárny od francouzské EDF.

Za polskou stranu bude projekty jaderných elektráren zajišťovat, včetně přípravy investičního procesu, **Polska Grupa Energetyczna** (PGE). Polská vláda předpokládá náklady na první plánovaný projekt (na pobřeží Baltského moře) ve výši cca 20 miliard dolarů.

Premiér Morawiecki zároveň **uvedl**, že vláda je připravena na „rozhovory o třetím jaderném projektu ve středním Polsku“. Výstavba jaderných elektráren přispěje k energetické bezpečnosti Polska, umožní dekarbonizaci

a diverzifikaci energetického mixu, který by měl být do budoucna založen podle slov premiéra na „vlastních zdrojích, obnovitelných zdrojích a jaderné energii“. V současnosti (**data** za rok 2020) je hlavní energetickou surovinou Polska uhlí z vlastních zásob (40 %), následuje ropa (28 %) a zemní plyn (17 %). Polsko vyrábí z uhlí 70 % elektřiny. Na základě dohody s odbory hodlá polská vláda uzavřít uhelné doly do roku 2049.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

POLSKÝ JADERNÝ
PROGRAMSYSTÉM VLASTNÍCH
ZDROJŮ

SYSTÉM VLASTNÍCH ZDROJŮ

Evropský parlament přijal dne 23. listopadu zprávu k návrhu Komise ohledně systému vlastních zdrojů víceletého finančního rámce EU. Europoslanci podpořili zavedení nových vlastních zdrojů založených na systému obchodování s emisemi (EU ETS), mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) a globální dohodě o dani z příjmu právnických osob.

Evropský parlament dlouhodobě podporuje reformu systému vlastních zdrojů víceletého finančního rámce EU, a to s cílem diverzifikace příjmů a zmírnění převahy příspěvků založených na hrubém národním důchodu (HND). Aktuálně zdůrazňuje potřebu mobilizace nových příjmů v souvislosti se splácením dluhů vzniklých v rámci nástroje NextGenerationEU. Zpráva, která má konzultační charakter, byla přijata poměrem hlasů 440 pro, 117 proti a 77 europoslanců se hlasování zdrželo.

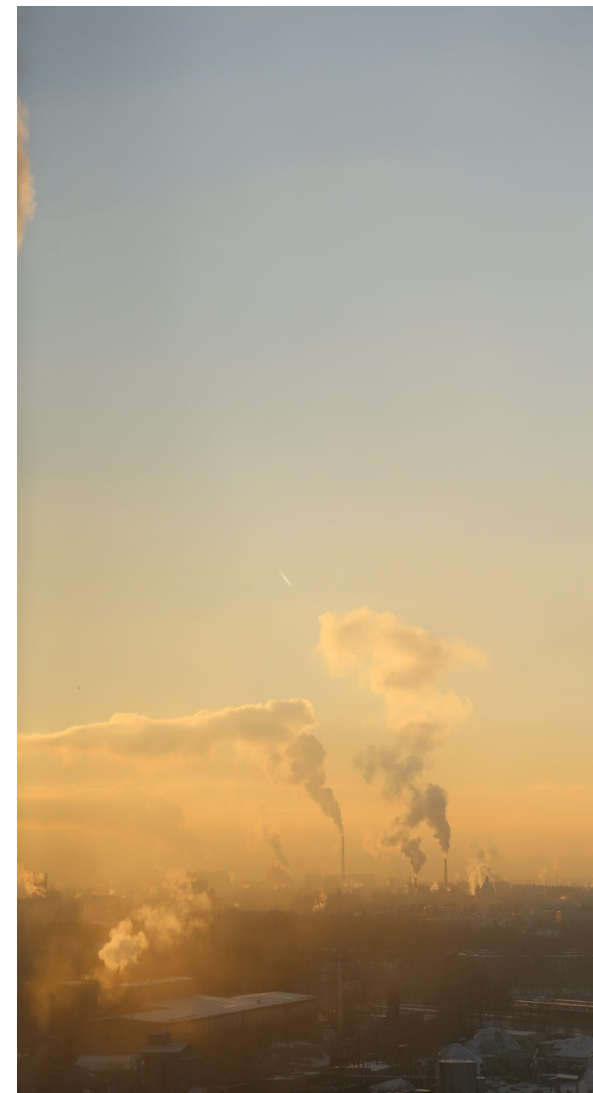
Europoslanci požadují, aby alespoň část příjmů, které jsou generovány systémem EU ETS, byla nasměrována do rozpočtu EU na financování společných politik, zejména v oblasti klimatu.

Připomínají závazek splatit dluh z nástroje NextGenerationEU zavedením nových vlastních zdrojů, včetně příjmů z EU ETS. Zároveň uvádí, že zákonodárci by se měli vyvarovat rozšiřování fondů, které nejsou financovány z vlastních zdrojů, neboť je to na úkor jednotnosti rozpočtu.

Zdroje založené na mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích přinesou (po skončení období postupného zavádění) pouze nepatrné částky. Europoslanci ale zdůrazňují, že ze své podstaty jsou tyto příjmy skutečně evropské, neboť vznikají na vnějších hranicích a jsou zakotveny ve společné politice EU.

Vlastní zdroj založený na dohodě OECD/G20 o prvním pilíři by měl zajistit podíl ve výši 15 % zbytkových zisků velkých a ziskových nadnárodních podniků. Okamžik zavedení stále závisí na přijetí směrnice, která harmonizuje a uvede do praxe dohodu inkluzivního rámce OECD/G20 na úrovni EU.

Europoslanci vyzvali Komisi, aby zajistila včasné přijetí nových vlastních zdrojů. Evropská komise ve svém pracovním programu na rok 2023 avizuje, že návrh na druhý soubor nových vlastních zdrojů předloží ve třetím čtvrtletí roku 2023. Ten by mohl obsahovat daň z finančních transakcí a vlastní zdroj navázaný na podnikovou sféru.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

KVALITA OVZDUŠÍ
A VODY

KVALITA OVZDUŠÍ A VODY

Evropská komise dne 26. října předložila balíček legislativních návrhů v oblasti kvality ovzduší a vody. Navrhované zpřísnění předpisů se týká: kvality ovzduší, čištění městských odpadních vod a látek znečišťujících podzemní a povrchové vody.

S perspektivou úplného sladění s pokyny Světové zdravotnické organizace a s cílem dosáhnout do roku 2050 nulového znečištění stanoví návrh na **revizi směrnice** o kvalitě ovzduší prozatímní normy EU do roku 2030. Roční limitní hodnota pro hlavní znečišťující látku, tj. jemné prachové částice PM_{2,5}, se má podle návrhu snížit o více než polovinu. S cílem zajistit kontakt s nejnovějšími vědeckými poznatky navrhuje Komise mechanismus pravidelného přezkumu. První přezkum proběhne do konce roku 2028.

Revize také umožní, že lidé, kteří kvůli znečištění trpí zdravotními problémy, budou mít (pokud se zjistí porušení příslušných pravidel EU) právo na odškodnění, kterého se mohou domáhat prostřednictvím kolektivní (reprezentativní) žaloby. Rovněž by měl být zajištěn jasnější přístup ke spravedlnosti, účinné sankce a lepší informovanost veřejnosti o

kvalitě ovzduší. Na národních a místních orgánech zůstává, aby určily konkrétní opatření, která přijmou pro splnění norem.

Návrh **revize směrnice** o čištění městských odpadních vod by vedle neznečištěných toků měl zajistit, že proces čištění bude nákladově efektivnější. V zájmu co nejlepšího využití odpadních vod jako zdroje navrhuje Komise usilovat o klimatickou neutralitu tohoto odvětví do roku 2040 a zlepšit kvalitu kalů, aby bylo možné je více opakovaně používat, a přispět tak k oběhovému hospodářství, a to včetně využití potenciálu pro výrobu bioplynu.

V souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ předkládá revize nový systém rozšířené odpovědnosti výrobců, podle kterého náklady na odstraňování látek budou platit výrobci. Přitom 92 % toxických mikroskopických látek v odpadních vodách pochází z léčiv a kosmetických přípravků.

V neposlední řadě Komise navrhuje **změnu rámcové směrnice** o vodě. Konkrétně navrhuje aktualizovat seznamy látek znečišťujících vodu, které mají být přísněji kontrolovány v povrchových a podzemních vodách. Na seznamy bude doplněno 25 látek s dobře zdokumentovanými problematickými účinky na přírodu a lidské zdraví. Patří mezi ně i perfluorované a polyfluorované látky (PFAS), které jsou používány v různých odvětvích průmyslu, mj. v obalech, kobecích, outdoorovém oblečení či hasicí pěně. Kromě toho Komise navrhuje povinná varování po haváriích, zlepšení v oblasti monitorování a podávání zpráv či snazší budoucí aktualizaci seznamu znečišťujících látek.

Návrhy nyní projdou běžným legislativním postupem v Radě a Evropském parlamentu. Po svém přijetí by měly vstupovat v platnost postupně (se stanovením cílů pro roky 2030, 2040 a 2050) což průmyslu a veřejnoprávním orgánům poskytne dostatek času se na nové požadavky připravit a případně provést nutné investice. V souvislosti s nezbytnými investicemi Komise uvádí, že celkové přínosy pro ekonomiku a společnost (v oblasti zdraví, úspor energie, produkce potravin, průmyslu a biologické rozmanitosti) výrazně převýší náklady na dosažení nových standardů.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU**O ČEM SE MLUVÍ**

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

KLIMATICKÁ
KONFERENCE COP27

KLIMATICKÁ KONFERENCE COP27

Jednání v rámci klimatické konference COP27 v egyptském Sharm el-Sheikh se s cílem dosáhnout dohody na závěrečné deklaraci protáhla do 20. listopadu. Výsledkem je ujednání o vytvoření fondu pro financování klimatických ztrát a škod, který by měl pomoci těm nejzranitelnějším.

Návrh na vytvoření fondu předložila skupina rozvojových zemí G77. Původní návrh předpokládal, že příjemci fondu budou rozvojové země podle Rámcové úmluvy OSN z roku 1992, což by zahrnovalo i rozvíjející ekonomiky jako je Čína a Indie. Evropská unie ale trvala na tom, aby se fond zaměřil pouze

na rozvojové země, které jsou obzvláště zranitelné vůči nepříznivým účinkům klimatu.

Návrh konkrétního nastavení fondu ztrát a škod vypracuje v následujících měsících přechodný výbor složený ze zástupců 24 zemí. Ti budou mít za úkol specifikovat zdroje financování a nastavit strukturu a řízení fondu. Přesné nastavení tohoto fondu bude následně projednáno příští rok na COP28 v Dubaji.

Dosažení dohody o vzniku fondu ztrát a škod představuje průlom v dosavadním jednání. Jeho vytvoření dlouhodobě blokovaly Spojené státy, zdrženlivá byla i Evropská unie. Ta jeho zřízení mimo jiné spojovala s požadavkem, aby se rozvíjející ekonomiky zavázaly k vyšším ambicím v oblasti zmírňování změny klimatu (mitigace). Nicméně snaha o zajištění silnějších závazků v oblasti snižování emisí skleníkových plynů, kterou společně prosazovala EU, UK a malé ostrovní státy, vyšla naprázdno. Na konferenci se v této souvislosti sváděla bitva o udržení kompromisních závěrů z Glasgow. Některé státy, s podílem petrochemického průmyslu, chtěly dohodnuté cíle oslabit. Pokus o dohodu na dosažení maxima globálních emisí do roku 2025 podpořilo pouze zhruba 80 zemí, což nebylo dostačující.

Místopředseda Evropské komise Frans Timmermans ve svém **projevu** na závěrečném plenárním zasedání konstatoval, že „příliš mnoho stran nebylo připraveno dosáhnout

většího pokroku v boji proti klimatické krizi“. Samotné vytvoření fondu ztrát a škod podle jeho slov ke zmírňování změny klimatu nestačí. V této souvislosti uvedl, že je nezbytné, aby „všechny finanční toky podporovaly nízkouhlíkový přechod“.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

KONFERENCE
KE STRATEGICKÉ
NEZÁVISLOSTI

KONFERENCE KE STRATEGICKÉ NEZÁVISLOSTI

Listopad byl pátým měsícem českého předsednictví Rady EU, které se musí potýkat s řešením bezprecedentní energetické krize. Evropská unie a její členské státy musí nyní přicházet s mnohdy inovativními způsoby, jak eliminovat negativní dopady vysokých cen energií a připravit Evropu do budoucna tak, aby se podobným krizím vyhnula.

Ve světle českého předsednictví a budoucnosti energetiky zorganizovala Skupina ČEZ ve spolupráci s Hospodářskou komorou České republiky, Stálým zastoupením České republiky při EU a pod záštitou českého předsednictví konferenci s názvem: European Energy Sector: Ensuring Decarbonisation and Strategic Independence (Evropský energetický sektor: Zajištění dekarbonizace a strategické nezávislosti).

Konference se konala v úterý 8. listopadu na Stálém zastoupení České republiky v Bruselu. Jejím výchozím bodem byla premisa, že

nedávné geopolitické události ovlivňují evropskou energetickou politiku, bezpečnost dodávek a ceny. Navrch čelíme klimatické nouzi. Evropané se proto ptají, jak by měla vypadat evropská energetická politika? Jaké zdroje budeme potřebovat? A jak financovat energetickou transformaci? Konference byla rozdělena na dvě části, z nichž první se věnovala evropskému potenciálu těžby lithia a výroby baterií, potažmo zajištění strategické nezávislosti v oblasti kritických materiálů.

Na úvod vystoupil místopředseda Evropské komise **Maroš Šefčovič**, který připomněl dosavadní aktivitu Evropské komise pro zvládnutí energetické krize – například takzvaný **toolbox**, nouzové legislativní návrhy či iniciativu **RePowerEU**. Cesta z krize podle Šefčoviče vede skrze pomoc ohroženým spotřebitelům, diverzifikaci dodávek zemního plynu a rozvojem moderní energetiky. Šefčovič zároveň zdůraznil význam rozvoje evropského bateriového průmyslu, který jednak pomůže v dekarbonizaci evropské ekonomiky, ale zároveň také vytvoří nová pracovní místa a přispěje k dosažení strategické nezávislosti. Místopředseda Šefčovič jmenovitě ocenil projekt těžby lithia na Cínovci.

Po Šefčovičově vystoupení nastoupil na scénu první panel složený ze zástupců Evropské komise, průmyslu a neziskového sektoru. Skupinu ČEZ reprezentoval místopředseda

představenstva Pavel Cyrani. Panelisté se shodli na potřebě rozvíjet evropský dodavatelský a hodnotový řetězec bateriového průmyslu a zdůraznili nutnost zohlednění jeho přínosu při tvorbě legislativního a regulatorního rámce. Klíčovým dokumentem bude připravovaný Evropský zákon o kritických surovinách (**Critical Raw Materials Act**).

Druhá část konference byla věnována obecnému vývoji evropské energetické politiky v kontextu českého předsednictví. Úvodním řečníkem byl ministr průmyslu a obchodu České republiky **Jozef Síkela**. Ministr ve svém příspěvku shrnul kroky, které české předsednictví dosud podniklo pro řešení energetické krize. Po jeho vystoupení následoval panel složený ze zástupců Evropské komise, energetického průmyslu a Evropského parlamentu. Zástupkyně ředitelky Generálního ředitelství pro energetiku (**DG ENER**) Mechthild Wörsdörfer připomněla, že kromě současných krizových opatření Evropská komise chystá v prvním kvartálu příštího roku zveřejnit návrh revize evropského uspořádání trhu s elektřinou (tzv. market design). Upozornila však, že návrh bude spíše evolucí než revolucí, bude specificky zacílený na eliminaci současných negativních jevů, a že hloubkové revizi bude muset předcházet zevrubný konzultační proces a analýzy dopadů.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

SVĚTOVÝ ENERGETICKÝ
VÝHLED 2022

SVĚTOVÝ ENERGETICKÝ VÝHLED 2022

Již od roku 1998 vydává Mezinárodní energetická agentura (IEA) dokument s názvem World Energy Outlook (WEO) – Světový energetický výhled. Jedná se o jeden ze stěžejních výstupů práce agentury, přičemž letošní vydání bylo, vzhledem k bezprecedentní krizi (s přímým dopadem na energetický sektor v řadě zemí světa) způsobené ruským vpádem na Ukrajinu, jedno z neočekávanějších v historii. V dnešním článku přinášíme výběr některých zajímavých témat, kterým se letošní vydání WEO věnuje.

Jak se projevuje válka vedená Ruskem na Ukrajině?

Ruská invaze na Ukrajinu se v dokumentu objevuje jako společný jmenovatel mnoha problémů světové energetiky. Hned poté, co se svět začal vzpamatovávat z důsledků globální pandemie koronaviru, přišel šok v podobě rozpoutání válečného konfliktu. Rusko je

největší světový vývozce fosilních paliv, a tudíž omezování dodávek z jedné a evropské sankce zacílené na tyto produkty ze strany druhé způsobily otřes na hlavních světových energetických tepnách. Největší zásah samozřejmě utrpěl trh se zemním plynem, který Rusko využívá jako páky pro svůj nátlak na ostatní země. Ceny zemního plynu dosáhly dosud nevídané úrovně a pravidelně překračují hodnotu 250 dolarů za barel ropného ekvivalentu (BOE). Stoupaly rovněž ceny uhlí a ropy, přičemž právě ceny plynu a uhlí se podepsaly z 90 % na vzrůstu ceny elektrické energie (samotný zemní plyn dokonce z poloviny). Evropa nahradila výpadky dodávek z Ruska pomocí zkapalněného zemního plynu – LNG (o 50 miliard kubických metrů více než v předchozích letech). Tyto kroky dohromady spustily dominový efekt, kdy vlády, zejména ve vyspělých zemích, musely jednak přijmout nákladná opatření na ochranu svých obyvatel před dopady cen energií a jednak musely zabezpečit přísun alternativních zdrojů energie. Činily tak různým způsobem, například zvyšováním výroby elektřiny z uhlí a ropy, prodlužováním životnosti jaderných elektráren i zvyšováním objemu výroby energie z obnovitelných zdrojů (OZE). Vysoké ceny také podle autorů způsobily významný přesun bohatství od spotřebitelů k výrobcům energií.

Přinese krize posílení nebo naopak upozadění energetické transformace?

Současná krize opakovaně položila zásadní otázku: jak dál s energetickou transformací, jejímž cílem je zvýšit podíl obnovitelných zdrojů a tím omezit oteplování planety a vymanit se ze závislosti na tradičních zdrojích. Autoři WEO především připomněli, že krize je hlasitou připomínkou toho, jak křehký a neudržitelný je náš současný energetický systém. Podle jejich názoru není dostatek důkazů pro často zaznívající obvinění, že politika ochrany klimatu a nulových emisí přispěla k růstu cen energií. V nejpostiženějších regionech totiž byl vyšší podíl OZE v korelaci s nižšími cenami elektřiny a energeticky účinnější domácnosti a elektrifikované vytápění poskytl některým spotřebitelům důležitou (i když ne dostatečnou) ochranu. Krize nadto ještě více podtrhne důležitost chování jednotlivých vlád v reakci na ni. Po narychlo přijatých krátkodobých opatřeních totiž přichází řada na ta dlouhodobá, ať již jde o snahu o další diverzifikaci energetických zdrojů nebo rovnou o strukturální změny přístupu k energetice. Energetika tak zřejmě nezezelela pouze v tradiční baště tohoto přístupu, kterým je Evropská unie, ale také u některých dalších globálních hráčů. Spojené státy plánují do roku 2030 dvaapůlkrát zvětšit kapacitu solárních

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

[FAQ](#)

SVĚTOVÝ ENERGETICKÝ
VÝHLED 2022

a větrných elektráren a podobné změny čekají rovněž Čínu. Japonsko se chystá v rámci své zelené transformace štědře dotovat technologie založené na jádru, nízko-emisním vodíku nebo čpavku, Jižní Korea hodlá zvýšit podíl jaderné energie a OZE a podobně uvažuje rovněž Indie. Alternativní zdroje, včetně jádra, tak dlouhodobě nahradí krátkodobý nárůst spotřeby uhlí, způsobený okamžitým požadavkem na nahrazení vypadnuvších zdrojů.

výše uvedenému nárůstu spotřeby uhlí došlo k nárůstu globálních emisí oxidu uhličitého souvisejícího s energetickou výrobou, a to na rekordních 36,6 miliard tun. Další ze scénářů – tzv. STEPS, resp. Stated Policies Scenario – rovněž počítá s nárůstem využití energie z OZE, které bude podle autorů jediným tahounem cca 1% nárůstu světové poptávky do roku 2030.

V rámci tohoto scénáře se také počítá s poklesem spotřeby fosilních paliv. Scénář APS (Announced Pledges Scenario – „scénář ohlášených slibů“) pak rovněž avizuje nižší spotřebu fosilních zdrojů, v případě spotřeby těch ruských ještě rychlejším tempem než scénář STEPS.

Jak vidí WEO budoucnost?

WEO celkově pracuje se třemi různými scénáři dalšího vývoje světové energetiky. Scénář počítající s nulovými čistými emisemi, tedy uhlíkovou neutralitou (NZE), který je pochopitelně nejzelenější a tím i nejbližší jak autorům, tak mnoha evropským politikům, například naráží na problém, který je zmíněn v úplném závěru obsáhlého shrnutí. Svět v uplynulých letech nedostatečně investoval do energetických zdrojů i infrastruktury. Abychom dokázali tento scénář úspěšně naplňovat, musíme své investice do čisté energie a její infrastruktury do roku 2030 ztrojnásobit. Nepříjemným zjištěním například je, že poprvé v historii došlo k nárůstu počtu lidí bez přístupu k moderním zdrojům energie (okolo 75 milionů lidí, kteří aktuálně získali přístup k elektřině, pravděpodobně nebudou schopni za ní zaplatit). V souvislosti se zotavením ekonomik a

